

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Päätalo, K. & Kiviniemi, L. 2022. Työkykyjohtaminen sotealan johtajan kompetenssina. Oamk Journal 50/2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022042229999>

Työkykyjohtaminen sotealan johtajan kompetenssina

22.4.2022 - Päätalo Kati, Kiviniemi Liisa

Monipuolinen sosiaali- ja terveysalan ylempien ammattikorkeakoulututkinto-ohjelmien tarjonta Oamkissa, sen kehittämisenäkökulmat ja valmistuvien osaaminen ovat keskeisiä teemoja tässä kolumnisarjassa. Sisällöt ovat ajankohtaisia uuden Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta vuonna 2022, jolloin ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot täyttävät 20 vuotta. Soten YAMK-tutkinnot tutuiksi -kolumnisarjaa jatkavat kirjoituksellaan yliopettajat Kati Päätalo ja Liisa Kiviniemi.

Kokemus työn merkityksellisyydestä sekä luottamusta vahvistavasta ilmapiiristä ja arvostavasta johtamisesta ovat keskiössä, kun tarkastellaan työn veto- ja pitovoimatekijöitä. Sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoima ovat olleet julkisen keskustelun kohteena jo usean vuoden ajan. Samassa yhteydessä on puhuttu henkilöstön työkykyyn kohdistuvasta huolesta, erityisesti psykososiaalisista kuormitustekijöistä. Tarvitaan työkyvyn johtamista, jolla vetoa sekä pitoa voidaan parantaa ja samalla turvata laadukas palvelujärjestelmä myös tulevaisuudessa.

Työkykyjohtaminen on strategian mukaista päivittäisjohtamista, jolla turvataan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Työnantaja on lakisääteisesti velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä.

Työkykyjohtaminen on kuitenkin enemmän kuin epäkohtiin puuttumista. Se on ennakoivaa, tavoitteellista ja suunnitelmallista työtä. Työkykyjohtaminen voidaan ymmärtää prosessina, jossa olennaista on ymmärtää, tunnistaa, tukea ja arvioida työkykyyn liittyviä asioita yksilö- ja yhteisötasolla. Työkykyjohtamisen prosessi tulee

olla työpaikalla selvästi kuvattu. Jokaisen on tunnettava oma roolinsa, vastuunsa ja mahdollisuutensa. Työkyky on strateginen menestystekijä, koska työkykyiset ja osaavat ihmiset tuottavat työllään tulosta.

Ennakoivassa työkyvyn johtamisessa henkilöstön työkyvyn vahvuudet ja työkykyriskit tunnistetaan ja tunnetaan. Voidaan puhua työkyvyn lukutaidosta. Työkykyriskeillä viitataan niihin tekijöihin, jotka voivat muodostua riskiksi työntekijöiden työkyvyille ja johtaa sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tässä tunnistamisen vaiheessa tarvitaan tiedolla johtamista. Onkin hyvä pohtia, mitä kaikkea tietoa oma organisaatio tai työterveyshuolto voi tuottaa työpaikan työkykytilanteesta ja miten tätä tietoa hyödynnetään toiminnassa ja päätöksenteossa. Tavoitteena on, että jo ennakolta tunnistettaisiin ne kohdat, joissa työkykyyn voisi kohdistua uhkia.

Ennakoinnilla voidaan vaikuttaa jo paljon, mutta väistämättä tulee tilanteita, jolloin työntekijän työkyky alentuu ja tarvitaan tukea. Esihenkilö on merkittävä varhaisen tuen tarjoaja. Rakenteen tuelle muodostaa työpaikan varhaisen tuen malli. Tukena ovat työsuojeluorganisaatio, työterveyshuolto ja työkykykoordinaattori, jos organisaatiossa on sellainen. Työterveyshuollot ovat keskittyneet osaamisessaan yhä enemmän työkyvyn tuen kysymyksiin.

Esihenkilön työkykyosaamista ovat tieto, taito ja asenne työkyvyn jatkuvaan huomioimiseen sekä huolien puheeksiottoon tarvittaessa. On hyvä huomata, että työntekijän työkyky voi työuran aikana vaihdella johtuen terveydentilasta ja työhön tai elämäntilanteeseen liittyvistä tekijöistä. Näissä erilaisissa tilanteissa tarvitaan aktiivista, rohkeaa ja kokeilevaa työkyvyn johtamista, jotta tilapäiset työkyvyn notkahdukset eivät johda pitkittyneisiin työkyvyn heikkenemisiin. Työtä on mahdollista muokata ja kokeilla uusia työn tekemisen tapoja, jotka voivat parantaa työssä suoriutumista. Työkykykoordinaattori voi olla apuna työntekijän onnistuneen työkykypolun rakentamisessa. Pitkittyneen sairauspoissaolon aikana ja työhön paluun ollessa ajankohtainen tarvitaan jälleen esihenkilön ja muiden toimijatahojen yhteistyötä onnistuneen työhön paluun varmistamiseksi.

Sotealan johtajien vahvuus on sosiaali- ja terveysalan koulutuksen mukanaan tuoma osaaminen ihmisen fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista. Se auttaa työkykyriskien tunnistamisessa sekä oikea-aikaisessa ja asiantuntevassa

reagoinnissa. Perusosaaminen fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista auttaa tunnistamaan myös ne tilanteet, joissa oma osaaminen tukea työntekijää ei enää riitä, vaan tarvitaan syvempää osaamista esimerkiksi työterveyshuollon ammattilaisilta. Osaava työkykyjohtaminen sisältää myös työkykyyn liittyvien toimien arvioinnin yhteistyössä kaikkien työkykytoimijoiden kanssa. On olennaista tunnistaa vaikuttavat toimintatavat ja jatkuvasti kehittää omaa toimintaa. Arviointiosaaminen onkin yksi työkykyjohtamisen ja sosiaali- ja terveysalan johtamisen keskeinen osa-alue, jota myös YAMK-koulutus osaltaan vahvistaa yhä enenevässä määrin.

Onnistunut työkykyjohtaminen tuottaa säästettyjä euroja. Se myös vahvistaa työntekijöiden kokemusta arvostetuksi tulemisesta. Tämä kokemus on tärkeä, sillä arvostusta kokeva työntekijä on usein innovatiivinen ja hänellä on kehittymisen ja kehittämisen motivaatio. Voidaan pohtia, ollaanko silloin veto- ja pitovoiman vahvistamisen ytimessä.

Kati Päätalo, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Kati Päätalo (kuva: Seija Leskelä, Kulmakuvaamo).

Liisa Kiviniemi, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Liisa Kiviniemi (kuva: Oulun ammattikorkeakoulu).

Kolumnisarjan seuraava kirjoittaja on yliopettaja Merja Männistö.

Kolumnisarjan aiemmat julkaisut:

- Tuomikoski Anna-Maria: [Digipalveluiden kehittämiseen tarvitaan monialaista osaamista](#)*
- Koivunen Kirsi: [Master-koulutuksesta tohtoriopintoihin](#)*
- Ruotsalainen Heidi & Kurttila Sanna: [Näyttöön perustuvan kuntoutuksen toteutumiseksi tarvitaan kuntoutuksen asiantuntijoita](#)*
- Niemelä Eija & Hökkä Minna: [Palliatiivinen hoito – sydämen asia](#)*
- Kiviniemi Liisa: [Mielenterveysosaamista tarvitaan](#)*
- Rantala Arja: [Tutkimusmenetelmien opiskelu ja opettaminen englanninkielisessä kliinisen optometrian YAMK-tutkinnossa](#)*
- Paldanius Mika & Holappa-Girginkaya Jaana: [Bioanalytiikan alakohtaiset YAMK-opinnot syventävät osaamista ja auttavat urakehityksessä](#)*
- Schroderus-Salo Tanja & Jussila Aino-Liisa: [Kliinisen radiografian syventävissä opinnoissa hyödynnetään verkostototeutusta](#)*

Lähteet

Newman, A., Donohue R. & Nathan, E. 2017. Psychological safety: A systematic review of the literature. Human Resource Management Review 27 (3), 521–535. Hakupäivä 11.4.2022. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2017.01.001>

Tevameri, T. 2021. Katsaus sote-alan työvoimaan. Toimintaympäristön ajankohtaisten ja pidemmän aikavälin tarkastelua. TEM: toimialaraportit 2021:21. Työ- ja elinkeinoministeriö. Hakupäivä 6.4.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-812-7>

Sarkkinen, M. 2021. Työkyvyn lukutaito – mitä se tarkoittaa sinun työssäsi? Työpiste-verkkolehti 7.9. Työterveyslaitos. Hakupäivä 6.4.2022. <https://www.ttl.fi/tyopiste/tyokyvyn-lukutaito-mita-se-tarκοittaa-sinun-tyossasi>

METATIEDOT

Tyyppi: Kolumni

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 50/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Pääatalo Kati, Kiviniemi Liisa

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022042229999>

Tiivistelmä: Monipuolinen sosiaali- ja terveysalan ylempien ammattikorkeakoulututkinto-ohjelmien tarjonta Oamkissa, sen kehittämisenäkökulmat ja valmistuvien osaaminen ovat keskeisiä teemoja tässä kolumnisarjassa. Sisällöt ovat ajankohtaisia uuden Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta vuonna 2022, jolloin ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot täyttävät 20 vuotta. Soten YAMK-tutkinnot tutuiksi -kolumnisarjaa jatkaa kirjoituksellaan yliopettajat Kati Pääatalo ja Liisa Kiviniemi.